

מ"ת 17995-01-10

בדלתיים סגורות

בפני: כב' השופט זאב המר, סג"נ

המבקשת:

מדינת ישראל,

ע"י עו"ד הדס פורר-גפני מפרקליטות מחוז ת"א (פלילי)

- נ ג ד -

המשיבה:

ענת בת יגאל קם,

ע"י ב"כ עוה"ד אביגדור פלדמן ואיתן לחמן

החלטה

1. לפני בקשה למעצרה עד תום ההלכים של המשיבה-הנאשמת.
 2. נגד המשיבה הוגש כתב-אישום בגין ריגול חמור (מסירת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בבטיחות המדינה) וריגול חמור (איסוף והחזקת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בבטיחות המדינה) – עבירות על סעיפים 113(ב) ו-113(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
 3. המשיבה הינה צעירה ישראלית, ילידת 1987, אשר שירתה בצה"ל מאוגוסט 2005 עד יוני 2007. כיום היא עיתונאית באתר וואלה (walla) סטודנטית להיסטוריה ופילוסופיה.
- על-פי עובדות כתב האישום, המשיבה שירתה כפקידה בלשכת אלוף פיקוד המרכז. מאפריל 2006 היתה עוזר ל"יש האלוף. במסגרת תפקידה נחשפה למצגות ולמסמכים מסווגים רבים ברמות סיווג ביטחוני שונות, לרבות "סודי" ו"סודי ביותר".
- המשיבה אגרה בתיקה מיוחדת את המסמכים והמצגות, ובסמוך לשחרורה מצה"ל העתיקה אותם באמצעות אחר לשני דיסקים: דיסק למסמכים ודיסק למצגות. את דיסק המסמכים לקחה לביתה (בהמשך התברר כי דיסק המצגות נעלם ולא אותר עד היום. המשיבה, לטענתה, לא זוכרת מה עשתה בדיסק, אם השאירה אותו בצבא, אם לקחה אותו לביתה או אם זרקה אותו).
- את דיסק המסמכים העתיקה למחשב הנייד שלה.
- דיסק זה בלבד כלל בתוכו 2,085 (!) מסמכים, שרובם סודרו בתיקות שונות וחלקם הוחזקו כמסמכים נפרדים. מתוך הללו היו 180 מסמכים מסווגים כסודי ביותר, 528 כסודי, והשאר שמור, מוגבל, אישי ובלמי"ס.
- בקץ 2008 הציעה המשיבה את המסמכים לעיתונאי העובד ב"ידיעות אחרונות", אך הדבר לא יצא לפועל. בספטמבר 2008 מסרה המשיבה לעיתונאי העובד בעיתון "הארץ" חלק מן

מ"ת 17995-01-10

בדלתיים סגורות

המסמכים, אותם העתיקה ממתחבה על דיסק נשלף (Disk on key) בשתי תיקיות, הכוללות מאות מסמכים, בסיווג סודי ביותר, סודי וסיווגים אחרים.

בנוסף לכך, שוחחה המשיבה מספר פעמים עם העיתונאי ונתנה לו הבהרות על שמות מבצעים ויעדים, קודים של מבצעים, תאריכים וכד'. בעזרת המסמכים והמידע פירסם העיתונאי מספר כתבות בעיתון.

המזינה מייחסת למשיבה את איסוף המסמכים, הוצאתם מרשות הצבא, החזקתם, מסירתם ומסירת המידע, בכוונה לפגוע בבטחון המדינה.

4. את הבקשה למעצר עד תום ההליכים מבססת המזינה, הן על קיומה של תשתית ראייתית לכאורה והן על קיומה של עלת מעצר:

א. התשתית הראייתית מבוססת על הודאותיה המלאות של המשיבה בכל עובדות כתב האישום; על מחשבה עליו נמצאו כל המסמכים; על חוות-דעת של אמ"ן בדבר מהות המסמכים; הסכנה בחשיפתם, הפגיעה בביטחון המדינה והנוק שעלול להיגרם מהחזקתם ומסירתם לאנשים בלתי-מוסמכים.

ב. עילת המעצר מבוססת על הוראות סעיף 21(א)(1), על פסקאותיו השונות, בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים"). המשיבה מואשמת:

- (1) בעבירה שדינה מאסר עולם (סעיף 21(א)(1)(ג)(1));
- (2) בעבירת ביטחון, כאמור בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים (סעיף 21(א)(1)(ג)(2));
- (3) כן קיים חשש ממשי שהמשיבה תסכן את ביטחון המדינה לאור המידע הסודי הרב שצברה (סעיף 21(א)(1)(ב));
- (4) וכן קיים יסוד סביר לחשש, כי ונטה להימלט מן הדין לאור חומרת העבירות המיוחסות לה (סעיף 21(א)(1)(א)).

5. בא-כוח המשיבה אינו חולק כי יש "ראיות לאשמה .. בודאי שיש אשמה", אך לדעתו, "השאלה ברגע היא שאלת הסיכון והחומרה והמעצר שנובע מהם" (עמ' 12 לפרוטוקול). המשיבה פעלה בנאיביות ובתום-לב, משום שסברה שמתבצעים פשעי-מלחמה וצריך להביאם לידיעת הציבור. בלשכת אלוף הפיקוד היה מחזל רבתי באבטחת המידע. המשיבה לא היתה עצורה כלל, מעצרה אף לא נתבקש והיא לא הובאה לבית המשפט, אלא שותררה מיד בתום חקירתה הראשונה ל"מעצד בית", בבית אמה, בערבות האם בלבד, וזהו מעמדה עד היום. אין כל טענה על הפרת התנאי או יסוד סביר לתשד כלשהו בכיוון זה. המשיבה שיתפה פעולה מייד ומסרה

מ"ת 10-01-17995

בדלתיים סגורות

את כל המסמכים שהחזיקה (וגם מחשבה נמצא בידי המטטרה) בשל חלוף הזמן, אפשר להניח כי היא אינה זוכרת כבר את תוכנם של המסמכים.

6. בטרם אמשיך בדיון, ראוי להתייחס בשלב זה לסדר: אבטחת המידע, בלשכת אלוף פיקוד המרכז, בתקופה הרלוונטית, כפי שנלמד מחומר החקירה והטענות.

נדהמתי מן המחדל הבלתי-נתפס וסדר: אבטחת המידע הלקויים והרשלניים באותה לשכה. נראה לי, שגם באי-כוח הצדדים שותפים לתדהמה זו.

המשיבה שימשה כעוזרת-רליש האלוף בלשכה, לאחר שהודחה מקורס קצינות, לדבריה, בשל אי-הזותה "מערכתית" מספיק. היא לא עברה, לדבריה, שום תחקיר ביטחוני, "לא נבדק מיהי, מה מכריה, מה דעותיה, מה השקפת עולמה" (עמ' 10 לפרוטוקול). אף-על-פי-כן היתה לה נגישות לכל המסמכים המסווגים והסודיים ביותר, והיתה לה הרשאה גם למחשב המסווג בלשכה; עליו עבדה יום יום, וממנו העתיקה בלחיצת עכבר את המסמכים הסודיים למחשב לא מסווג, שהיה קשור גם למדפסת ואפשר היה להדפיס את המסמכים.

לפני שחרורה ביקשה מאחת הפקידות בלשכה לצרוב לה על-גבי דיסקים את כל החומר שאספה. איש לא שאל שאלות ולא התעניין מדוע היא זקוקה לקבצים של חומר סודי על דיסקים לפני שחרורה. המשיבה עצמה הגדירה את הלשכה כ"לשכה ביזיונית מבחינת ביטחון מידע. זה היה פשוט חוסר ... הפקרות כל מה שהיה שם מבחינת מסמכים בטחוניים ..." (מ/97).

ברם, אינני שותף לדעתו של הסניגור, כי העובדה שמעשיה של המשיבה היו כה קלים לביצוע, "כמו להדק מסמך, כמו להכניס מסמך מתיק לתיק" – משליכה על ההתייחסות לחומרת המעשים. נכון שהיא לא נאלצה לחזור בפעולת קומנדו נועזת למחלקה סודית. בצבא, לגזור במגזרי-תיל חוטי-תיל ולזחול למרכז הפיקוד, כשפתו הצוירת של הסניגור, היא כבר היתה שם, שירתה ב"מחלקה הסודית", ולא היתה זקוקה למגזרי-תיל. היא הפרה את אמון הצבא ואת אמון מפקדיה.

אם הסניגור כיוון לכלל התלמודי "לא עכבא גנב חורא גנב" (גיטין מה), אין הוא מקובל עלי בנסיבות הענין.

7. כאמור, אין מחלוקת לגבי עובדות כתב האישום, היינו – יסודות האקטוס ויאוס. לא יכולה להיות גם מחלוקת, לאור הודעותיה והודאותיה של המשיבה, בדבר קיום יסוד המודעות לטיב ההתנהגות ולנסיבות, אשר ליסוד הכוונה לפגוע בביטחון המדינה – זו יכולה, כידוע, בעבירות נשוא תיק זה, להיות מוסקת גם מן הנסיבות. לא מדובר בעבירה תוצאתית. די ברמה גבוהה של הסתברות בדבר התרחשות התוצאה, שהיא שוות-ערך לרצון ממשי להשיג את התוצאה. כן ניתן להיעזר בחזקה כי אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשהו.

בדלתיים סגורות

8. הסכרי המשיבה מתייחסים, למעשה, למניעה. את פנייתה לעיתונאים הסבירה בכך, ש"היו היבטים בפעילות צה"ל בשטחים שחשבתי שיש להביא לידיעת הציבור. שצדתי את החומרים חשבתי שבמבחן ההיסטוריה, האנשים שהתריעו על פשעי-מלחמה, סולחים להם. ... אני לא הצלחתי לשנות מספיק מהדברים שהיה חשוב לי לשנות בעת שירותי בצבא, וחשבתי שלחשוף אותם יביא לשינוי, לכן היה חשוב לי להביא לידיעת הציבור את מדיניות צה"ל בשטחים ...". (3/ת). המשיבה לא הסבירה כיצד ניסתה, בתפקדה כפקידה ובדרגתה כרב"ט, להביא לשינוי של פעילות צה"ל בשטחים.

עוד הסבירה המשיבה, כי לא חשבה שיש בכך סכנה לביטחון המדינה, משום שהניחה שהעיתונאי "לא יתמקד בדקויות של הפעילות המבצעית, אלא בעקרונות ובמדיניות שעמדו מאחורי ההחלטות של האלוף ושל קציני המטה". בהמשך הסבירה גם, כי פנתה לעיתונאים ישראלים, משום שהניחה "שהצנזורה לא תאפשר פרסום של חומרים שיש בהם סיווג גבוה במיוחד או סכנה בפרסומם" (3/ת).

לגבי כוונתה בעת איסוף המסמכים בתקופת שירותה אמרה, כי עשתה זאת "במחשבה שאם וכאשר יחקרו את פשעי המלחמה שבצע ומבצע צה"ל בשטחים, יהיו ברשותי עדויות שאוכל להציגם" (3/ת).

המשיבה לא הסבירה את מקור מומחיותה בסוגיה המאד מסובכת של הגדרת "פשע מלחמה" במשפט הבנלאומי ודיני המלחמה.

9. כדי להביא לידיעת הציבור "מספר היבטים" בפעולות צה"ל בשטחים או לחקור את "פשעי המלחמה" בשטחים, אין צורך לאסוף ולגנוב מצה"ל אפלי מסמכים מסווגים, העוסקים במגוון תחומי הפעילות, התכנון והאימונים של הצבא, לרבות פקודות מבצעיות למצבי-חירום בצה"ל בכלל, וגם בפיקוד הצפון, הערכות מצב של אג"ם ומודיעין בגזרות סוריה ולבנון, מסמכי-מבצעים בכל הזירות של צה"ל, מסמכים בתחום תורת הלחימה של צה"ל, מסמכים בתחום התיאום עם גורמים אמריקאיים, מסמכים הדנים בשיבוצי-קצינים, מסמכים הדנים בשיטות איסוף מודיעין בכלל בגזרות, הערכות מצב ותוכניות אופרטיביות ומגננה בזירה הסורית, מסמכים על אמלי"ח מסווג בצה"ל, ועוד כהנה וכהנה.

גורם חוץ שיחקר את "פשעי המלחמה" של צה"ל, שיקבל, בבוא היום, את המסמכים הללו, אפילו ממנעי המשיבה, הוא, עוזריו וצוותו בודאי אינם מוסמכים להיחשף לסודות צה"ל ואינם אמונים בשמירתם. גם אין צורך להעביר לעיתונאי מאות מסמכים, ללא מיון ובקרה.

10. המשיבה הודתה, כי מחשבה אינו מוגן. היא גם לא התעניינה היכן ואיך יחזיק העיתונאי את המסמכים הללו, ולמי תהיה גישה אליהם. היא התייחסה בזלזול לשמירתם ולחשיבות אבטחת תוכנם. עובדה היא, כי אחד הדיסקים נעלם ומי יודע היכן הוא מתגלגל ואם הגיע לידי

מ"ת 17995-01-10

בדלתיים סגורות

מישהו. היא הודתה גם, כי ידועה לה השיטה לפיה עיתונאים עוקפים את הצנזורה על-ידי הדלפת מידע לאמצעי-תקשורת בחו"ל, אותם יוכלו לצטט (המשיבה עצמה עוסקת בעיתונות).

11. לאור הוראות סעיף 21(א) לחוק המעצרים, מתקיימת עילת-מעצר, באשר החוק מניח בעניינו, חזקה כי מתקיימת עילת המעצר האמורה בס"ק (ג), היינו "יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור, או את ביטחון המדינה". החזקה ניתנת לסתירה. הנטל לסתירתה מוטל על המשיבה.

12. הסניגור מצביע על העובדה, כי על אף דבריה של המשיבה, לפיהם אספה את המסמכים כדי להציגם לפני מי שיחקור את פשעי המלחמה של ישראל – היא לא העבירה, ולא נקטה כל פעולה להעביר מסמכים לידי ועדת גולדסטון. כמו-כן, חלפה שנה מאז שהרורה מצה"ל ועד מסירת המסמכים לעיתונאי "הארץ", כאשר המשיבה האמינה בתום-לב, כי הפרסום בעיתון ישראלי כפוף לביקורת הצנזורה, שלא תאשר פרסום מזיק הפוגע בביטחון, כפי שאמרה מספר פעמים בתקירותיה. עוד טוען הסניגור, כי בשל חלוף הזמן, חזקה שהמשיבה אינה זוכרת כיום את תוכנם של המסמכים הרבים, שספק אם קראה אותם, וממילא אין סכנה כי תוכל להעביר למאן שהוא בעל-פה את תוכנם. הסניגור הדגיש את העובדה, שהמשיבה לא נעצרה כלל במהלך החקירה ולא הובאה לבית המשפט, אלא שוחררה מייד בתנאים מקילים למדי. השב"כ והמשטרה לא חשבו כי הינה מסכנת עתה את ביטחון המדינה.

13. לאור המסקנה אליה הגעתי, בסופו של דבר, לאחר התלבטות רבה, אני יכול לפטור עצמי מלהכריע בשאלה אם הרימה המשיבה את הנטל המוטל עליה, לסתור את החזקה לפי סעיף 21(א)(ג) ספא לחוק המעצרים; וזאת, בשל הוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק זה, המחייב לבדוק את קיומה של חלופת מעצר, ובלשון החוק, אם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה".

14. לענן זה אי-אפשר להתעלם מכך שהמשיבה לא היתה כלל עצורה. מעצרה לא נתבקש והיא אף לא הובאה לבית המשפט לקביעת תנאי השחרור, על אף חומרתו המפלגה של כתב האישום. אולם, המעצר עד תום ההליכים אינו מקדמה על-חשבון העונש.

המדינה מודעת למשמעותו של נתון זה (ראה עמ' 9 שורה 17 לפרוטוקול הדיון). גם אם הסיבה נעוצה בשיקולי-חקירה, כפי שטוענת המדינה, עדיין המשמעות היא שגורמי החקירה לא סברו, בשום שלב, שהמשיבה מסכנת עתה; לאור שיתוף הפעולה המלא שלה, את ביטחון הציבור או המדינה.

גם יתר הנסיבות שצינתי לעיל מובילים למסקנה, כי אפשר להסתפק בחלופת-מעצר ראוייה. אין טענה של חשש לשיבוש הליכי המשפט, להזחמקות או להשפעה על עדים; ומכל מקום, אפשר להבטיחם במקרה זה בתנאים מתאימים.

מ"ת 10-01-17995

בדלתיים סגורות

מז"ב

15. תלופת-מעצר ראוייה מותנית, בראש ובראשונה, באיסור יציאה ממקום המגורים, מדין אמה, בה היא שוהה כעת, ברח' רבין 1/6 תל-אביב, זכך אני מורה.

המשיבה תמציא ערבות עצמית וערבות צד ג' של אמה על-סך 150,000 ₪ וכן הפקדה במזומן או בערבות בנקאית על-סך 100,000 ₪, להבטחת התייצבותה לדיונים אן לנשיאת עונשה, ולהימנע משיבוש הליכי-משפט, כאמור בסעיף 48(א) רמ"א לחוק המעצרים; הכל בהתחשב בעונשים החמורים הקבועים לעבירות בהן הואשמה.

נאסר על המשיבה ליצור קשר כלשהו, ישיר או עקיף, בעל-פה או בכתב עם שני העיתונאים ששמותיהם הוזכרו בכתב האישום.

ניתן בזאת צו עיכוב יציאה מן הארץ. על המשיבה להפקיד את דרכונה במזכירות בית המשפט (אלא אם תצהיר כי אין ברשותה דרכון).

ניתנת בזאת ארכה של 7 ימים להפקדת הכסף או הערבות, ו- 24 שעות להפקדת הדרכון. אם לא תעשה כן, תיעצר ותובא לבית המשפט.

ניתנה היום כח' בשבט תשי"ע (10.2.10) בנוכחות באת-כוח המבקשת, המשיבה ובאי-כוחה.

 זאב המר, שופט

סג"ב